

Dobri stari človek

»Maribor je mrtvo mesto« je stavek, o katerem se da mnogo razmišljati, mnogo povedati, mu oporekati ali pritrjevati. Lahko, da označuje študentarijo, kulturo, znanost ali politiko. Vsekakor je, ne glede na ostrino, ki presune, v zadnjem času predvsem velikokrat slišán, in to ne izvzemši Maribora samega. Toda če nekdo opazi, da je nekaj mrtvo, mora biti sam prekleto živ.

Dejstvo je, da sodobni čas ponuja sodobnemu Človeku (imenovanemu tudi »potrošnik«) vrsto razvedril in tudi duševne hrane, ki jih v zlatih časih gledališča še ni bilo. Razlika je predvsem v tem, da so sodobne oblike zabave in umetnosti prilagojene naravni lastnosti človeka in nasploh skoraj vsakega sistema – lenobnosti in težnji po izgubi čim manj energije. Ni se torej potrebno niti odpraviti iz brloga, da bi si ogledal film, koncert, silšal glasbo ... »Potrošnik« je dovolj kolikor toliko soliden domače kino, dejstvo pa je tudi, da je uniža draga, potrebe so potrebe, gledališče in nasploh umetnost pa ima, bogve zakaj, pridih nečesa oddaljenega, nečesa »za posebne prilžnosti«, kar si privoščiš enkrat na leto, in še to raje opero. Potem se v prostoru pojavijo neki ljudje, študentje, s tremi stoli, mizo in veliko entuziazma. Predstavlajo se pod imenom KUD Studio gledališče. Igrajo na komornem odru SNG. Razlagajo, katere so prednosti obiskovanja gledališča in kako minimalizem scene poudari mesenost odnosov. Narežejo sir in natočijo vino za svojega gledalca. Raziskujejo oder, igro, publiko, komunikacijo, drug drugega, sebezivljenje. Vehementno, četudi na začetku morda še rahlo negotovo, se postavijo na oder kot zagrenjena Agata, uživaška Pia, melanholična Silvija, žarki Angelo in pusti Eduardo – živi liki drame Uga Bettija Zločin na Kozjem otoku. Dobri stari pojmi, kot so ljubezen, erotika, poželenje, ljubosumje, sla, sovraštvó, zločin, gnev ... nenadoma počijo med ljudi – ne kot sreča, ne kot zadovoljitev, ampak kot bolečina, presunjenost. Potem so tukaj vdova Popova, topniški poročnik Smirnov in služkinja Nataša iz enodejanke A. P. Čehova Medved. Čudasi so, Izkrivljeni. Smešni, toda pravzaprav so karikirani posamezniki, ki skušajo razkrinkati bi-

stvo odnosa, večne »vojne« med moškim in žensko, igre, v kateri so vsi zmagovalci in vsi poraženci. Teh nekaj ljudi, režiser, igralci in ostala ekipa, stoli, miza in oder predstavljajo pravzaprav prvi tovrstni študentski gledališki studio v tem prostoru v zadnjih nekaj letih. Pred časom je v režiji istega človeka in pod okriljem iste institucije delovala ravno taka skupina – uprizonili so igre Pierrot in Pierrette Slavka Gruma, Na dnu Maksima Gorkega in Sofoklesovo Antigono. Lahko, da šele prihaja čas, ko Maribor ne bo več eno redkih evropskih mest brez ljubiteljskega študentskega teatra. Le da bi lahko bilo takih skupin več, da bi se med njimi ustvaril dialog različnih estetik, pristopov, načinov dela, idej ... Ljubiteljsko ukvarjanje z gledališčem pravzaprav obstaja že od nekdaj, skorajda vsaka vas ima svojo gledališko skupino. Od Maribora kot »štajerske prestolnice« bi se, iskreno rečeno, pričakovalo tudi na tem področju kaj več; igralce bi zagotovo še našli, toda težava se pojavi pri iskanju ljudi, ki bi imeli nekaj znanja, nekaj izkušenj in nekaj strasti, predvsem pa seveda pri prostorih. V Mariboru je odrov za tovrstne dejavnosti malo, ali pa so težko dostopni tistim,

katerih žepi so bolj ko ne prazni. In spet se zaključí pri denarnici in »potrošništvu« ... Kaj je smisel vsega tega? Debate pozno v noč, špartanska samovzgoja na odru in doma, minimalna scena in za vsem tem veliki literarni teksti zvenijo morda arhaično, konzervativno, lahko jih kdo označi celo kot pozno, kar se rado dogaja ob stvarnih, ki niso »ini«. Mogoče ljudje, ki vztrajajo, delujejo kot Don Kihoti nekega čudnega časa. Toda ko je Cervantes oživil Don Kihota, so se našli ljudje, in vedno več jih je bilo, ki so se z Don Kihotom poistovetili. Ki so v njem našli vzorec za svoj odnos do sveta in ga z njegovo pomočjo uspeli ohraniti in braniti.

Če smo že začeli pri oznaki »potrošnik«, naj za konec tudi odgovorimo na vprašanje, ki se tej oznaki pritiče: se torej »splača« iti v gledališče? Če ne drugega, se, soočen z resničnimi telesi iz mesa in krvi in duhovi ljudi, ki stojijo na odru iz gole strasti do desk pod nogami, do mize in stola, drug do drugega, do samih sebe in do izražanja ter estetike, vsaj za nekaj ur znebiš oznake »potrošnik« in postaneš dobri stari človek. In greš domov – zadovoljen ali ne, srečen ali ne, vsekakor pa za spoznanje bolj živ.

LUCKA ZORKO

